

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008

Sammanfattning

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 inom ramen för EU:s Lissabonstrategi redovisas i regeringens skrivelse 2006/07:23. Utskottet framhåller sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för denna strategi och konstaterar att regeringen i det svenska handlingsprogrammet presenterar sin politik som ska lägga grunden för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, skapa utrymme för ökad välfärd och möta kommande utmaningar. Det handlar om ett omfattande reformarbete för de kommande åren för att göra det mer lönsamt att arbeta och minska utanförskapet, stärka det svenska företagsklimatet och Sveriges konkurrenskraft samt för att möta kommande utmaningar. Regeringens politik ligger i linje med Lissabonstrategins mål och riktlinjer och svarar väl upp mot de synpunkter till Sverige som EG-kommissionen i januari 2006 presenterade i den s.k. framstegsrapporten till Europeiska rådets möte i mars 2006, påpekar utskottet.

Utskottet avstyrker de motioner som behandlas. Bland annat konstaterar utskottet att Europeiska rådet vid halvtidsöversynen 2005 ställde sig fortsatt bakom synsättet att Lissabonstrategin ska ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. Samtidigt klargör utskottet att detta synsätt inte innebär att EU ska utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter.

I tre reservationer (s; v; mp) redovisas respektive partiets uppfattningar om vilken inriktning och utformning Lissabonstrategin bör ha.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Skrivelsen	5
Inledning	5
Uppföljning av Lissabonstrategin	5
Handlingsprogrammet	6
Motionerna	7
Vissa kompletterande uppgifter	9
Tidigare riksdagsbehandling	9
Hantering av handlingsprogrammen inom EU	9
Parlamentarikerkonferens i Bryssel	9
Socialt företagande	10
Utskottets ställningstagande	10
Reservationer	12
1. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (s)	12
2. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (v)	14
3. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (mp)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Skrivelsen	17
Följdmotioner	17
<i>Bilaga 2</i>	
Strukturindikatorer för uppföljning av Lissabonstrategin, år 2005	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008

Riksdagen avslår motionerna 2006/07:N1 yrkandena 1 och 2, 2006/07:N2, 2006/07:N3, 2006/07:N4 yrkandena 1–3 och 2006/07:N5 yrkandena 1–4 och lägger skrivelse 2006/07:23 till handlingarna.

Reservation 1 (s)

Reservation 2 (v)

Reservation 3 (mp)

Stockholm den 15 februari 2007

På näringsutskottets vägnar

Karin Pilsäter

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Pilsäter (fp), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Anne-Marie Pålsson (m), Carina Adolfs-son Elgestam (s), Hans Rothenberg (m), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjä-der (s), Maria Plass (m), Berit Högman (s), Mikael Oscarsson (kd), Marie Weibull Kornias (m), Kent Persson (v), Karin Åström (s), Karin Granbom (fp), Per Bolund (mp) och Åke Sandström (c).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas

dels regeringens skrivelse 2006/07:23 om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008,

dels fem motioner som väckts med anledning av skrivelsen.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger regeringens skrivelse om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 till handlingarna och avslår samtliga motioner. Utskottet framhåller sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin och konstaterar att regeringen i det svenska handlingsprogrammet presenterar sin politik som ska lägga grunden för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, skapa utrymme för ökad välfärd och möta kommande utmaningar.

Jämför reservationerna 1 (s), 2 (v) och 3 (mp).

Skrivelsen

Inledning

Europeiska rådet antog vid sitt möte i Lissabon i mars 2000 ett mål om att EU till år 2010 ska vara världens mest konkurrenskraftiga ekonomi – Lissabonstrategin. Vid Europeiska rådets möte i mars 2005 uppmanades medlemsstaterna att presentera nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2005–2008 med årliga uppföljningsrapporter. Beslutet fattades i samband med Europeiska rådets halvtidsöversyn av Lissabonstrategin, och syftet var att stärka det politiska åtagandet och genomförandet av strategin på nationell nivå. Handlingsprogram och uppföljningsrapporter utgör ett viktigt underlag för EG-kommissionens och Europeiska rådets uppföljning av medlemsstaternas genomförande av Lissabonstrategin. Utgångspunkten för de nationella handlingsprogrammen och de årliga uppföljningsrapporterna är de, av medlemsstaterna godkända, integrerade riktlinjerna. Dessa omfattar de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och de gemensamma riktlinjerna för sysselsättningspolitiken.

Skrivelse 2006/07:23 är den första årliga uppföljningsrapporten, och i den presenteras regeringens reviderade handlingsprogram för perioden 2006–2008. I handlingsprogrammet, som presenterades för EG-kommissionen samma dag som det lades fram i riksdagen, redovisas regeringens målsättningar och initiativ för perioden 2006–2008.

Uppföljning av Lissabonstrategin

Som en bakgrund till handlingsprogrammet beskrivs i ett inledande avsnitt i skrivelsen det ekonomiska läget i Sverige. Vidare redovisas i en tabell, som återges i bilaga 2, en jämförelse av Sverige med andra EU-länder avseende ett antal strukturindikatorer.

Handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet är uppdelat i tre huvudavsnitt – makroekonomisk politik, mikroekonomisk politik och sysselsättningspolitik – i enlighet med strukturen för de 24 integrerade riktlinjerna (dessa riktlinjer återges i en bilaga till skrivelsen). Under respektive riktlinje redovisas politikens målsättningar och inriktning samt de insatser och åtgärder som vidtagits eller planeras för perioden 2006–2008. Riktlinjerna redovisas i det följande i punktform. För en närmare beskrivning av innehållet av politikens inriktning och vidtagna och planerade insatser och åtgärder hänvisas till skrivelsen.

Makroekonomisk politik

- Riktlinje 1 Säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt.
- Riktlinje 2 Trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet.
- Riktlinje 3 Främja en effektiv resursfördelning.
- Riktlinje 4 Säkerställa en löneutveckling som bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt.
- Riktlinje 5 Främja större samstämmighet mellan makroekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik.
- Riktlinje 6 Verka för en dynamisk och väl fungerande ekonomisk och monetär union (i skrivelsen hänvisas till riktlinjerna 1–5).

Mikroekonomisk politik

- Riktlinjerna 7 och 8 Öka och förbättra investeringar i forskning och utveckling och stödja alla former av innovation.
- Riktlinje 9 Underlätta spridning och användning av informations- och kommunikationsteknik.
- Riktlinje 10 Stärka den industriella basens konkurrensfördelar.
- Riktlinje 11 Främja ett hållbart användande av resurser och stärka synergierna mellan miljöpolitik och tillväxt.
- Riktlinje 12 Utvidga och fördjupa den inre marknaden.
- Riktlinje 13 Säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader i och utanför Europa.
- Riktlinje 14 Skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom regelförbättring.
- Riktlinje 15 Främja en mer företagsvänlig kultur och skapa ett gynnsamt klimat för små och medelstora företag.
- Riktlinje 16 Utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen.

Sysselsättningspolitik

- Riktlinje 17 Genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning.
- Riktlinje 18 Främja en livscykelinriktad syn på arbete.

- Riktlinje 19 Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbete mer attraktivt och göra arbete lönsamt för arbetssökande, även för mindre gynnade personer och personer utanför arbetskraften.
- Riktlinje 20 Förbättra förmågan att möta arbetsmarknadens behov.
- Riktlinje 21 Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter.
- Riktlinje 22 Sörja för en sysselsättningsfrämjande utveckling av arbetskostnader och mekanismer för fastställande av löner.
- Riktlinjerna 23 och 24 Anpassa utbildningssystemet till nya kompetenskrav genom att utöka och förbättra investeringarna i humankapital.

Motionerna

Med anledning av skrivelsen har fem motioner väckts.

Regeringen bör verka för att Lissabonstrategin, i enlighet med det synsätt som Europeiska rådet i mars 2005 fortsatt ställde sig bakom, även framöver ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra, anføres det i motion 2006/07:N4 (s). Detta innebär inte att EU ska utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter, framhåller motionärerna. Dock är det viktigt att Lissabonstrategin utgår från synsättet att det är välfungerande marknader, utbildning, en aktiv välfärdspolitik och en progressiv miljöpolitik som tillsammans bidrar till tillväxt och jobbskapande. Motionärerna ser det som naturligt att det nationella handlingsprogrammet även framöver innehåller dessa dimensioner och pekar på hur de bidrar till det övergripande målet, tillväxt och skapande av nya arbetstillfällen. I motionen kritiseras regeringens politik, med motiveringen att den leder till försämrad konkurrenskraft för de svenska företagen. En fortsatt stark svensk konkurrenskraft förutsätter en helhetssyn på vad som skapar tillväxt och jobb, varvid viktiga beståndsdelar är såväl en hög utbildningsnivå, en framstående forskning och ett gott företagsklimat som en effektiv arbetsmarknadspolitik och högt ställda sociala ambitioner, anför motionärerna. I motionen redovisas förslag som Socialdemokraterna har lagt fram på bl.a. områdena näringspolitik, arbetsmarknadspolitik och utbildningspolitik i anslutning till budgetpropositionen för år 2007.

I motion 2006/07:N3 (s) föreslås ett tillkännagivande – liknande det i föregående motion föreslagna – om att regeringen ska verka för att Lissabonstrategin även framöver ska betona en helhetssyn som innebär att det är välfungerande marknader, utbildning, en aktiv välfärdspolitik och en progressiv miljöpolitik som tillsammans bidrar till tillväxt och jobbskapande. I motiveringen sägs bl.a. att det behövs stora investeringar för de infrastrukt-

turåtgärder som behöver göras och att det är viktigt att göra dessa i en anda av de tre delar som Lissabonsstrategin bygger på, dvs. socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken.

Riksdagen bör göra ett tillkännagivande om betydelsen av att den nationella handlingsplanen lyfter fram det sociala företaget som en del av arbetsmarknaden för att uppnå målen i Lissabonstrategin vad gäller såväl integrering av arbetskraft som ökad sysselsättning, ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling, anförs det i motion 2006/07:N2 (s). Till skillnad från i den föregående skrivelsen om Sveriges handlingsprogram (skr. 2005/06:23) finns det ingen text om socialt företagande i den nu aktuella skrivelsen, konstaterar motionärerna. De anser att Sverige, tillsammans med Italien, Storbritannien, Spanien, Finland, Polen och Portugal, bör lyfta fram det sociala företaget som en viktig del av arbetsmarknaden för att klara de uppställda målen i Lissabonstrategin. I det reviderade handlingsprogrammet bör den breda uppslutning som finns om det sociala entreprenörskapet och de sociala företagens betydelse tydligt klargöras, anför motionärerna.

Riksdagen bör anmoda regeringen att den ska verka för att Lissabonstrategin ska fokusera på full sysselsättning som mål för den makroekonomiska politiken, föreslås det i motion 2006/07:N1 (v). Vidare bör regeringen, inom ramen för Lissabonstrategin, arbeta för att målen full sysselsättning och tillväxt ska uppnås genom omfattande jämställdhetsåtgärder, expansion av den offentliga sektorn, forskning och utveckling i små och medelstora företag, investeringar i miljöteknik, ökat bostadsbyggande och ett utbildningsväsende som uppmuntrar till livslångt lärande, anser motionärerna. De menar att regeringen, genom systemet med en självständig riksbank med inflationsbekämpning som överordnat mål, har av sagt sig möjligheten att prioritera full sysselsättning i den ekonomiska politiken. Vänsterpartiet avvisar denna modell och vill i stället se en ordning för Riksbanken som möjliggör en prioritering av full sysselsättning. I motionen kritiserar den strategi för tillväxt och sysselsättning som regeringen presenterar i skrivelsen, och i stället hänvisas till Vänsterpartiets förslag i motion 2006/07:Fi245 med anledning av budgetpropositionen för år 2007.

När det gäller de tre områden som Lissabonstrategin ska vila på – socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken – är det viktigt att det fastslås att det inte får ske någon överflyttning av beslut eller kompetens inom socialpolitiken, utbildningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och den ekonomiska politiken, anförs det i motion 2006/07:N5 (mp), och motionärerna föreslår att riksdagen ska göra ett tillkännagivande om detta. Inom miljöpolitiken finns det dock för närvarande en del överstatliga beslut som i vissa fall kan vara befogade, men det är endast när den nationella miljöpolitiken inte får önskvärda effekter som motionärerna kan acceptera ytterligare överföringar av beslutskompetenser på detta område. Regeringen bör ta fram en svensk strategi, innehållande konkreta förslag

inom klimat- och havsmiljöområdena, att driva inom EU inför kommande uppdateringar av Lissabonstrategin, anför motionärerna. De anser vidare att regeringen – utifrån de nuvarande riktlinjerna i Lissabonstrategin – bör lägga fram förslag om konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige. I motionen lämnas exempel på olika åtgärder. Regeringen bör slutligen – som en del i arbetet med genomförandet av Lissabonstrategin – lära av andra länders arbete med social ekonomi och mot bakgrund av svenska förslag inom området utarbeta en svensk strategi för socialt företagande. Frågor om social ekonomi ska inte beslutas på EU-nivå, men Sverige bör ha ambitionen att lära av andra länder i EU hur de arbetar med dessa frågor, menar motionärerna.

Vissa kompletterande uppgifter

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet behandlade våren 2006 en likartad skrivelse om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning jämte motioner (skr. 2005/06:23, bet. 2005/06:NU11). Utskottet framhöll bl.a. sitt stöd för det synsätt som Europeiska rådet i mars 2005 fortsatt hade ställt sig bakom och som innebär att Lissabonstrategin ska ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. Samtidigt klargjorde utskottet att detta synsätt inte innebär att EU ska utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter. I en reservation (m, fp, kd, c) föreslogs ett tillkännagivande om att regeringen inom EU skulle verka för att Lissabonstrategin får en stramare fokusering. Riksdagen följde utskottet och lade skrivelsen till handlingarna och avtog samtliga då aktuella motioner.

Hantering av handlingsprogrammen inom EU

EG-kommissionen presenterade i december 2006 sin årliga rapport om Lissabonstrategin, med omdömen om varje medlemsstats handlingsprogram (KOM/2006/816). Mot bakgrund av bl.a. denna rapport kommer Lissabonstrategin att behandlas vid EU:s toppmöte i mars 2007.

Parlamentarikerkonferens i Bryssel

En delegation från den svenska riksdagen deltog i början av februari 2007 i det tredje gemensamma parlamentarikermötet i Bryssel om Lissabonstrategin, organiserat av Europaparlamentet i samarbete med den tyska förbundsregeringen. Bland konferensdeltagarna fanns representanter för de nationella parlamenten i EU:s medlemsländer och i ansökningsländerna och representanter för Europaparlamentet. Syftet med mötena är att stärka den parlamentariska dialogen om Lissabonstrategins genomförande och

framtid. Diskussioner fördes i plenum och i tre arbetsgrupper, nämligen om hållbar energiförsörjning, den inre marknaden och innovation samt humankapitalet – utbildning, jobbskapande och sociala aspekter.

Socialt företagande

I motionerna 2006/07:N2 (s) och 2006/07:N5 (mp) finns yrkanden om socialt företagande. Riksdagen avsåg våren 2006 vid behandlingen av föregående års skrivelse om Sveriges handlingsprogram motioner rörande socialt företagande (bet. 2005/06:NU11). Utskottet anförde att socialt företagande har en viktig funktion att fylla när det gäller att underlätta för olika grupper att komma in på arbetsmarknaden, men utskottet ansåg inte att det var motiverat med något riksdagsuttalande i saken. I en reservation (m, fp, kd, c) anfördes att socialt företagande är ett exempel på ett område som inte bör ligga inom EU:s kompetens, utan det är en nationell fråga för de olika medlemsstaterna. Därmed fanns det, enligt reservanterna, inte anledning att i det då aktuella ärendet ta ställning till behovet av åtgärder rörande socialt företagande.

I det föregående handlingsprogrammet fanns det – under en av riktlinjerna (nr 17) under området sysselsättningspolitik – en text om socialt företagande. I det nu föreliggande handlingsprogrammet nämns under riktlinje 17 inget om socialt företagande.

Utskottet kommer senare under våren 2007, i ett betänkande om vissa näringspolitiska frågor (bet. 2006/07:NU6), att behandla motioner från allmänna motionstiden som bl.a. tar upp social ekonomi och socialt företagande ur olika aspekter – dock utan särskild koppling till Lissabonstrategin.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet uttrycka sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin. Ett viktigt syfte med det beslut som Europeiska rådet fattade i mars 2005 om att medlemsländerna ska presentera nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2005–2008 med årliga uppföljningsrapporter var att i större utsträckning engagera de nationella parlamenten och andra nationella aktörer i arbetet med genomförandet av Lissabonstrategin.

I det svenska handlingsprogrammet presenteras regeringens politik som ska lägga grunden för en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, skapa utrymme för ökad välfärd och möta kommande utmaningar. Det handlar om ett omfattande reformarbete för de kommande åren för att göra det mer lönsamt att arbeta och minska utanförskapet, stärka det svenska företagsklimatet och Sveriges konkurrenskraft samt för att möta kommande utmaningar. Regeringens politik ligger i linje med Lissabonstrategins mål

och riktlinjer och svarar väl upp mot de synpunkter till Sverige som EG-kommissionen i januari 2006 presenterade i den s.k. framstegsrapporten till Europeiska rådets möte i mars 2006.

De målsättningar och åtgärder som presenteras i handlingsprogrammet spänner över ett stort spektrum och berör många olika politikområden. Utskottet har inte sett det som sin uppgift att gå in sakpolitiskt på dessa områden – som i många fall berör andra utskotts ansvarsområden. De olika åtgärder eller insatser som redovisas i skrivelsen har presenterats eller kommer att presenteras i olika propositioner till riksdagen, varvid berörda utskott svarar för beredningen.

I en av de här aktuella motionerna föreslås ett riksdagsuttalande om att regeringen bör verka för att Lissabonstrategin även fortsättningsvis ska ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. Vid halvtidsöversynen 2005 ställde sig Europeiska rådet fortsatt bakom detta synsätt. Utskottet kan, mot bakgrund av detta, inte se något behov av ett riksdagsuttalande i frågan.

I detta sammanhang vill utskottet klargöra att det nyss redovisade synsättet inte innebär att EU ska utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter. Något behov av ett särskilt riksdagsuttalande i denna fråga – vilket efterfrågas i en motion – kan utskottet dock inte se. Som ett exempel på ett område som, enligt utskottets mening, inte bör ligga inom EU:s kompetens kan nämnas något som tas upp i två motioner, nämligen socialt företagande. Detta är en nationell fråga för de olika medlemsstaterna.

Synpunkter på att det är en annan politik på olika områden än den som presenteras av regeringen i skrivelsen som behövs för att uppnå Lissabonstrategins mål framförs i motionerna av företrädarna för Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet. Dessa synpunkter går tillbaka på vad respektive parti har framfört i andra sammanhang, bl.a. i parti- och kommittémotioner med anledning av budgetpropositionen för år 2007. Utskottet anser inte, som tidigare nämnts, att det är en uppgift för utskottet att gå in sakpolitiskt på dessa områden – som i många fall berör andra utskotts ansvarsområden.

Sammantaget föreslår utskottet att riksdagen ska lägga regeringens skrivelse till handlingarna och avslå samtliga motioner.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer.

1. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (s)

av Thomas Östros (s), Carina Adolfsson Elgestam (s), Alf Eriksson (s), Krister Örnfjäder (s), Berit Högman (s) och Karin Åström (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:N2, 2006/07:N3, 2006/07:N4 yrkandena 1–3 och 2006/07:N5 yrkande 4, avslår motionerna 2006/07:N1 yrkandena 1 och 2 samt 2006/07:N5 yrkandena 1–3 och lägger skrivelse 2006/07:23 till handlingarna.

Ställningstagande

Vi vill inledningsvis framhålla vårt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin. Som redovisats gav Europeiska rådet arbetet med Lissabonstrategin en nystart genom beslut vid toppmötet i mars 2005. Ett verktyg för att främja denna nystart är de nationella program för tillväxt och sysselsättning som alla medlemsländer ålades att lägga fram.

Det handlingsprogram som regeringen presenterar i skrivelsen innebär emellertid, enligt vår mening och i likhet med vad som anförs i motion 2006/07:N4 (s), att det som har kännetecknat den svenska modellen nu riskerar att raseras. Denna modell karakteriseras av en kombination av flexibilitet och trygghet och har varit mycket framgångsrik och främjat den svenska konkurrenskraften. Regeringens politik leder i stället till ökade klyftor och sämre konkurrenskraft. Bland de åtgärder som slår särskilt hårt mot svensk konkurrenskraft är de som ökar otryggheten på arbetsmarknaden, minskar de små och medelstora företagens möjligheter att etablera sig på exportmarknaderna och att forska och utveckla nya produkter samt gör det dyrare att anställa genom höjda arbetsgivaravgifter. Vi vill också peka på de negativa konsekvenserna som de kraftiga neddragningarna inom arbetsmarknadspolitiken och utbildningspolitiken innebär för jämställdheten.

Vidare vill vi framhålla – i enlighet med vad som anförs i den nämnda motionen – att regeringen bör verka för att Lissabonstrategin, enligt det synsätt som Europeiska rådet i mars 2005 fortsatt ställde sig bakom, även framöver ska ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra.

Detta innebär inte att EU ska utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter. Dock är det viktigt att Lissabonstrategin utgår från synsättet att det är välfungerande marknader, utbildning, en aktiv välfärdspolitik och en progressiv miljöpolitik som tillsammans bidrar till tillväxt och jobbskapande. Att få dessa olika dimensioner att ömsesidigt förstärka varandra och att utnyttja samverkan mellan dem är rätt väg att gå för en modernisering av Europa. Vi ser det därför som naturligt att det nationella handlingsprogrammet även framöver innehåller dessa dimensioner och pekar på hur de bidrar till det övergripande målet, nämligen tillväxt och skapande av nya arbetstillfällen. Att riksdagen ska göra uttalanden om detta föreslås både i den nämnda motionen och i motion 2006/07:N3 (s), vilket vi alltså tillstyrker.

Vi anser inte att det är en uppgift för utskottet att gå in sakpolitiskt på alla de områden som tas upp i handlingsprogrammet och som i många fall berör också andra utskotts ansvarsområden. Samtidigt är det nödvändigt att i detta sammanhang framföra att den politik som regeringen står för och som presenteras i handlingsprogrammet leder till en försvagning av Sveriges konkurrenskraft. Detta går stick i stäv med vad Lissabonstrategin syftar till. I stället för den politik som regeringen bedriver behövs det en aktiv närings- och arbetsmarknadspolitik. Om detta bör riksdagen göra ett uttalande. Hur en sådan politik bör se ut framgår av motion 2006/07:N4 (s).

Vi vill också något beröra en fråga som tas upp i motion 2006/07:N2 (s) och som rör socialt företagande. Detta har en viktig funktion att fylla när det gäller att underlätta för olika grupper att komma in på arbetsmarknaden. Genom sin inriktning på att mobilisera de berörda personerna utifrån deras förutsättningar bör socialt företagande kunna vara ett verkamt instrument för att bidra till ökad sysselsättning. Riksdagen bör därför göra ett uttalande om att det sociala företagandet inom ramen för Lissabonstrategin ska lyftas fram som en del av sysselsättningspolitiken.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att inom EU verka för att Lissabonstrategin får en sådan inriktning och utformning som vi har redovisat i det föregående. Därmed blir motionerna 2006/07:N4 (s), 2006/07:N3 (s) och 2006/07:N2 (s) tillgodosedda och tillstyrks. I motion 2006/07:N5 (mp) finns ett yrkande om socialt företagande som ligger i linje med yrkandet i motion 2006/07:N2 (s) och som därför också tillstyrks. Övriga delar av motion 2006/07:N5 (mp) avstyrks, liksom motion 2006/07:N1 (v). Slutligen bör riksdagen lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

2. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (v)

av Kent Persson (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2006/07:N1 yrkandena 1 och 2, avslår motionerna 2006/07:N2, 2006/07:N3, 2006/07:N4 yrkandena 1–3 och 2006/07:N5 yrkandena 1–4 och lägger skrivelse 2006/07:23 till handlingarna.

Ställningstagande

Som redovisats beslöt EU:s stats- och regeringschefer vid toppmötet i Lissabon år 2000 att anta en strategi för att EU ska vara den mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomin i världen år 2010, byggd på social trygghet och hållbar utveckling. Lissabonstrategin innehåller en rad riktlinjer vad gäller miljö, sysselsättning, ekonomi och sociala frågor. I sig är det inget större fel på ambitionerna, men det ramverk som omger processens genomförande sätter i själva verket krokben för de goda intentionerna. Genomgående anges marknadsliberala avregleringar, konkurrensutsättning och privatiseringar som vägen till förverkligande av målen.

Det handlingsprogram som regeringen presenterar i skrivelsen under de riktlinjer som lagts fast för Lissabonstrategin utgår från budgetpropositionen för år 2007. Detta är en politik som Vänsterpartiet avvisar, eftersom den leder till stagnerande tillväxt, ökad arbetslöshet, större utanförskap och vidgade klass- och könsklyftor.

Jag anser inte att det är en uppgift för utskottet att i detta sammanhang gå in sakpolitiskt på alla de områden som tas upp i handlingsprogrammet och som i många fall berör också andra utskotts ansvarsområden. Samtidigt vill jag – i enlighet med vad som anförs i motion 2006/07:N1 (v) – lyfta fram ett antal områden där riksdagen genom ett uttalande bör anmoda regeringen att inom EU verka för att Lissabonstrategin får en sådan inriktning och utformning som föreslås i den nämnda motionen. Det innebär bl.a. att Lissabonstrategin bör fokusera på full sysselsättning som mål för den makroekonomiska politiken. Sverige har redan med marginal klarat de mål för sysselsättning som ställts upp i Lissabonstrategin. Detta räcker dock inte, utan arbetslösheten måste bekämpas med effektiva åtgärder. Genom regeringens ställningstagande för systemet med en fristående riksbank med inflationsbekämpning som överordnat mål har regeringen i praktiken av sagt sig möjligheten att prioritera full sysselsättning. Vänsterpartiet avvisar detta och vill i stället se en ordning för Riksbanken som möjliggör en prioritering av full sysselsättning.

Vidare anser jag att riksdagen ska göra ett uttalande om att regeringen, inom ramen för Lissabonstrategin, ska verka för att målen full sysselsättning och tillväxt ska uppnås genom omfattande jämställdhetsåtgärder, expansion av den offentliga sektorn, forskning och utveckling i små och medelstora företag, investeringar i miljöteknik, ökat bostadsbyggande och ett utbildningsväsende som uppmuntrar till livslångt lärande.

Sammanfattningsvis bör riksdagen genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att inom EU verka för att Lissabonstrategin får en sådan inriktning och utformning som jag har redovisat. Därmed blir motion 2006/07:N1 (v) tillgodosedd och tillstyrks. Övriga motioner avstyrks. Slutligen bör riksdagen lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

3. Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning för perioden 2006–2008 (mp)

av Per Bolund (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2006/07:N2 och 2006/07:N5 yrkandena 1–4, avslår motionerna 2006/07:N1 yrkandena 1 och 2, 2006/07:N3 och 2006/07:N4 yrkandena 1–3 och lägger skrivelse 2006/07:23 till handlingarna.

Ställningstagande

Lissabonstrategin antogs, som redovisats, vid EU:s toppmöte i Lissabon år 2000, och vid halvtidsöversynen i mars 2005 fastställdes att strategin ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. När det gäller dessa tre områden anser jag – i likhet med vad som anförs i motion 2006/07:N5 (mp) – att det är viktigt att det fastslås att det inte får ske någon överflyttning till EU av beslut eller kompetens inom socialpolitiken, utbildningspolitiken, arbetsmarknadspolitiken och den ekonomiska politiken. Inom miljöpolitiken är det något annorlunda, eftersom en del miljöproblem går över nationsgränser. Det är dock endast när den nationella miljöpolitiken inte får önskvärda effekter som Miljöpartiet kan acceptera ytterligare överföring av beslutskompetens. Riksdagen bör alltså göra ett uttalande om att det – inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande – inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU.

Som sägs i den nämnda motionen är det hög tid att börja arbeta för vad som ska komma efter år 2008, då nuvarande planeringsperiod för Lissabonstrategin går ut, eftersom man kan utgå från att EU kommer att fortsätta med någon form av Lissabonstrategi. Därför bör regeringen omedelbart starta ett sådant arbete, varvid miljöfrågorna tydligare bör finnas

med. Riksdagen bör genom ett uttalande anmoda regeringen att ta fram en svensk strategi, innehållande konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöområdena att driva inom EU inför kommande uppdateringar av Lissabonstrategin.

Att regeringen bör förbereda arbetet med att få in miljöfrågorna på ett tydligare sätt i Lissabonstrategin efter år 2008 innebär dock inte att regeringen bör avstå från att utifrån de nuvarande riktlinjerna i strategin lägga fram förslag på konkreta punkter för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige. I motionen redovisas vilka konkreta frågor regeringen bör driva för att stärka EU:s klimatpolitik. Även detta bör ingå i riksdagens uttalande till regeringen.

Slutligen vill jag ta upp frågan om socialt företagande. Regeringen bör – som en del i arbetet med genomförandet av Sveriges del i Lissabonstrategin – lära av andra länders arbete med social ekonomi och mot bakgrund av svenska förslag inom området utarbeta en svensk strategi för socialt företagande. Jag anser inte att frågor av detta slag ska beslutas på EU-nivå, men däremot bör regeringen ha ambitionen att lära av andra länder i EU hur de arbetar med dessa frågor. Utvecklingspotentialen inom den sociala ekonomin är stor i Sverige och de potentiella samhällliga vinsterna likaså. Även i detta avseende bör riksdagen göra ett uttalande.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att inom EU verka för att Lissabonstrategin får en sådan inriktning och utformning som jag har redovisat i det föregående. Därmed blir motion 2006/07:N5 (mp) tillgodosedd och tillstyrks. Yrkandet i motion 2006/07:N2 (s) om socialt företagande ligger i linje med yrkandet i motion 2006/07:N5 (mp) och tillstyrks därför. Övriga motioner avstyrks. Slutligen bör riksdagen lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2006/07:23 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning 2006–2008.

Följdmotioner

2006/07:N1 av Josefin Brink m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen ska verka för att Lissabonstrategin ska fokusera på full sysselsättning som mål för den makroekonomiska politiken.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom ramen för Lissabonstrategin ska verka för att målen full sysselsättning och tillväxt ska uppnås genom omfattande jämställdhetsåtgärder, expansion av den offentliga sektorn, forskning och utveckling i små och medelstora företag, investeringar i miljöteknik, ökat bostadsbyggande och ett utbildningsväsende som uppmuntrar till livslångt lärande.

2006/07:N2 av Anne Ludvigsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om betydelsen av att den nationella handlingsplanen för tillväxt och sysselsättning inom ramen för Europeiska unionens Lissabonstrategi lyfter fram det sociala företagandet som en del av arbetsmarknaden för att uppnå målen i Lissabonstrategin vad gäller såväl integrering av arbetskraft som ökad sysselsättning, ekonomisk tillväxt och hållbar utveckling.

2006/07:N3 av Anders Karlsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för att Lissabonstrategin även framöver ska betona en helhetssyn som innebär att det är välfungerande marknader, utbildning, en aktiv välfärdspolitik och en progressiv miljöpolitik som tillsammans bidrar till tillväxt och jobbskapande.

2006/07:N4 av Thomas Östros m.fl. (s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för att Lissabonstrategin även fortsättningsvis ska utgå ifrån att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt måste stödja varandra.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att verka för att Lissabonstrategin även framöver ska betona en helhetssyn som innebär att det är välfungerande marknader, utbildning, en aktiv välfärds politik och en progressiv miljöpolitik som tillsammans bidrar till tillväxt och jobbskapande.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om vikten av en aktiv närings- och arbetsmarknadspolitik för att ytterligare stärka svensk konkurrenskraft.

2006/07:N5 av Ulf Holm m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det inom ramen för Lissabonstrategin och dess genomförande inte ska överföras ytterligare beslutskompetens till EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en svensk strategi innehållande konkreta förslag inom klimat- och havsmiljöfrågan att driva inom EU inför kommande uppdateringar av EU:s Lissabonstrategi.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen utifrån de nuvarande riktlinjerna i Lissabonstrategin ska lägga fram förslag på konkreta åtgärder för att motverka klimatförändringar och främja en hållbar utveckling i Sverige.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen, som en del i arbetet med genomförandet av Sveriges del i Lissabonstrategin, bör lära av andra länders arbete med social ekonomi och mot bakgrund av svenska förslag inom området social ekonomi utarbetar en svensk strategi för socialt företagande.

BILAGA 2

Strukturindikatorer för uppföljning av Lissabonstrategin, år 2005

Indikatorer	Sverige	EU-15	EU-25	Sverige tillhör 3 bästa 3 sämsta
BNP per capita ¹	114,4	108,3	100	
Arbetsproduktivitet ²	104,3	106	100	
Sysselsättningsgrad ³ , %	72,5	65,2	63,8	X
män, %	74,4	72,9	71,3	
kvinnor, %	70,4	57,4	56,3	X
äldre ⁴ , %	69,4	44,1	42,5	X
äldre män, %	72,0	53,1	51,8	X
äldre kvinnor, %	66,7	35,4	33,7	X
Långtidsarbetslösa ⁵ , %	1,2	3,3	3,9	X
Reg. skillnader i sysselsättningen ⁶	3,0	10,9	11,9	X
män	2,8	7,9	9,7	X
kvinnor	3,5	16,9	16,9	X
Andel pers. i risk för fattigd. ⁷ , %	11	17	16	X
män, %	10	15	15	X
kvinnor, %	12	18	17	
Prisnivå ⁸	120,6	103,7	100	X
Utbildningsnivå ⁹ , %	87,5	74,6	77,5	
män, %	86,4	71,5	74,7	
kvinnor, %	88,7	77,7	80,3	
Investeringar i näringslivet ¹⁰ , %	14,3	17,4	17,4	X
Investeringar i FoU ¹¹ , %	3,7	1,92	1,86	X
Utsläpp av växthusgaser ¹²	96,4	99,1	92,7	
Energiintensitet i ekonomin ¹³	217,52	187,48	204,89	
Godstransporter i rel. till BNP ¹⁴ , %	90,2	104,8	104,7	

Källa: www.europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators.

¹ Köpkraftsjusterad BNP.

² Köpkraftsjusterad BNP per anställd person.

³ 15–64 år.

⁴ 55–64 år.

⁵ Arbetslös 12 månader eller längre i procent av arbetskraften, preliminär.

⁶ Regionala skillnader i sysselsättning, variationskoefficient (åldersgrupp 15–64 år) på NUTS 2-nivå.

⁷ Andel personer med disponibel ekvivalerad inkomst under fattigdomströskeln (satt till 60 % av nationell disponibel ekvivalerad medianinkomst), år 2004.

⁸ Preliminär.

⁹ Andel med gymnasieutbildning bland personer 20–24 år.

¹⁰ Investeringar i privata näringslivet i procent av BNP.

¹¹ Procent av BNP, för EU Eurostats uppskattning, år 2004.

¹² Jämfört med basåret 1990 = 100 (i CO₂ ekvivalenter), år 2004.

¹³ Energiintensitet i ekonomin

¹⁴ Inrikes godstransporter i relation till BNP, mätt i tonkilometer/BNP, för EU Eurostats uppskattning, år 2004.